

Vragen door de leden der Kamer gesteld overeenkomstig artikel 140 van het Reglement van Orde, en de daarop door de regering gegeven antwoorden

4

Vragen van het lid **Thissen** (GroenLinks) op 16 december 2010 medegedeeld aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport inzake *thuiszittende JGGZ-jongeren*.

Antwoorden van mevrouw **Van Bijsterveldt-Vliegenthart** (minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap), mede namens de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (ontvangen 17 maart 2011).

Vraag 1

Er zijn ongeveer 250 000 jongeren in behandeling bij de Jeugd Geestelijke GezondheidsZorg (hierna Jeugd GGZ). Het in mijn schriftelijke vragen van 13 juli 2010 (Kamerstukken I, 2009/10, Aanhangsel van de Handelingen, nr. 12) genoemde onderzoek «Back to school» dat de cliëntenraad van de instelling GGZ Kinderen en Jeugd, onderdeel van Rivierduinen, werkzaam in de regio's Duin- en Bollenstreek, Leiden, Alphen aan den Rijn en Gouda heeft laten uitvoeren, toont aan dat er in deze regio's 20% van deze jongeren «ervaring heeft met thuiszitten». Zou dit volgens u landelijk neerkomen op 20% van 250 000 jongeren? Dit zijn dan alleen nog maar de thuiszitters in de Jeugd GGZ. Daarnaast valt ook te denken aan:

- jeugdigen in de Jeugdzorg (zoals in woongroepen, onder begeleiding van Bureau Jeugdzorg);
- jeugdigen die dakloos zijn (zwerfjongeren) en
- jeugdigen die buiten beeld van instanties zijn.

Kunt u aangeven wat het meest waarschijnlijke aantal thuiszitters is?

Antwoord 1

Volgens de meest recente cijfers (Visie jeugd GGZ, GGZ NL) waren er in 2009 267 500 mensen in behandeling in het circuit Jeugd van de Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ). Hiervan waren er 140 600 jeugdigen (0 t/m 17 jaar) in behandeling. Er zijn geen gegevens beschikbaar over hoeveel procent van deze jeugdigen «ervaring heeft met thuiszitten».

Ik kan u wel een landelijk beeld geven van het aantal thuiszitters op basis van de voorlopige cijfers voor het schooljaar 2009/2010. Het onderzoek naar validiteit en betrouwbaarheid van de cijfers loopt nog. De gegevens van 408 gemeenten zijn in onderstaande tabel verwerkt. In de eerste kolom staan de aantallen thuiszitters bij de start van het schooljaar 2009/2010 voor respectievelijk de G4, de G21 en de overige, kleinere gemeenten. De toename van het aantal thuiszitters in datzelfde schooljaar vindt u in de tweede kolom. De laatste kolommen geven de aantallen thuiszitters voor wie gedurende het

schooljaar 2009/2010 een oplossing werd gevonden en de aantallen die thuiszitten en meer dan een half jaar wachten op een oplossing.

	Aantal thuiszitters op 1-09-2009	toename in schooljaar 2009/2010	Thuiszitters opgelost in schooljaar	> 6 maanden thuiszitter en niet opgelost
G4	228	403	441	132
G21	458	323	466	103
OVERIG	1 583	2 187	1 507	1 140
TOTAAL	2 269	2 913	2 414	1 375

Vraag 2

Bent u het met mij eens dat jongeren die behandeld worden in de Jeugd GGZ niet alleen leerplichtig zijn maar ook leerrechten hebben?

Antwoord 2

Ja. Dit betreft niet alleen jongeren die in de Jeugd-GGZ behandeld worden; alle jongeren hebben recht op onderwijs. Dat recht wordt beschermd door de leerplicht. Ieder kind hoort een passende plek in het onderwijs te krijgen waarbij zijn of haar talenten het beste tot uiting komen.

Vraag 3

Bent u het met mij eens dat jongeren die noodgedwongen en tegen hun wil en motivatie in thuis zitten, geconfronteerd worden met een schadelijke vorm van vroegtijdige uitsluiting, die een zware wissel trekt op het toekomstperspectief van meedoen?

Antwoord 3

Ja. Jongeren hebben onderwijs nodig om zich te ontwikkelen en te ontplooiën. Langdurig schoolverzuim beperkt de ontwikkelingsmogelijkheden. Als een kind noodgedwongen thuis komt te zitten, is het van belang dat partijen rond het kind (ouders, leerling, professionals uit onderwijs en zorg) op effectieve wijze communiceren en samenwerken om zo snel mogelijk tot een passend zorg- en onderwijsaanbod te komen.

Vraag 4

Bent u het met mij eens dat het voor de balans aangewezen is om – in plaats van de leerling en zijn of haar ouders of verzorgers te beboeten – veel meer aandacht te schenken aan de school om die in staat te stellen de leerling aan boord te houden?

Antwoord 4

De aanpak thuiszitters zoals ingezet na de publicatie van het laatste kwantitatieve onderzoek van januari 2010 en waarover u geïnformeerd werd in augustus 2010 (Eerste Kamer, 2009/2010 nr. 12) is juist gericht op het voorkomen van thuiszitten en dus op het binnen boord houden van leerlingen.

Ouders die een beroep doen op een vrijstelling op basis van art. 7 van de Leerplichtwet 1969 worden overigens niet beboet.

Vraag 5

Uit het in vraag 1 bedoelde onderzoek «Back to school» blijkt dat ongeveer de helft van de thuiszitters met ontheffing (van de leerplicht) thuis zit, maar dat die ontheffingen soms veel te snel worden gegeven en de jongeren er ook helemaal niet blij mee zijn; dit nog afgezien van het feit dat het niet goed is voor hun toekomst. Bent u bereid hier onderzoek naar te (laten) doen? Ingrado, de landelijke brancheorganisatie voor leerplicht en voortijdig schoolverlaten, heeft namelijk slechts onderzoek gedaan naar de jeugdigen die zonder ontheffing thuis zitten.

Antwoord 5

Nee. Als vrijstellingen te snel worden gegeven is dit een aandachtspunt voor burgemeester en wethouders. Een onderzoek voegt in het licht van de ontwikkelingen niets toe. Met de beleidsvoornemens rond passend onderwijs

worden structureel betere voorwaarden gecreëerd om de thuiszitterproblematiek effectiever aan te pakken. De invoering van passend onderwijs betekent een zorgplicht voor alle schoolbesturen om een passend aanbod voor iedere leerling te garanderen. Zij doen dat in goed overleg met ouders, gemeenten, jeugdzorg en andere partners.

De thuiszitteronderzoeken van Ingrado zijn gebaseerd op jongeren die nog een inschrijving hebben bij een school. Dit zijn dus niet de jongeren die in een Jeugd GGZ-instelling zijn opgenomen in 24-uurs opvang. Bij het thuiszitter-onderzoek blijkt wel dat er een groep jongeren is met psychische problematiek die tijdelijk niet naar school kan. In een aantal gevallen worden deze jongeren ook tijdelijk in een jeugd GGZ-instelling geplaatst.

Vraag 6

Kunt u aangeven hoe de ontheffingen worden verleend? Kunt u daarbij tevens aangeven of er en zo ja, met welke frequentie, heronderzoeken plaatsvinden?

Antwoord 6

Er wordt door ouders/verzorgers een beroep gedaan op een vrijstelling aan burgemeester en wethouders van de gemeente waar de jongere als ingezetene in de basisadministratie persoonsgegevens is ingeschreven. De ouders/verzorgers onderbouwen de vraag om vrijstelling met de verklaring van een onafhankelijk arts of een daartoe door burgemeester en wethouders aangewezen academisch gevormde psycholoog of pedagoog.

Vraag 7

Kunt u aangeven hoeveel ontheffingen er op dit moment landelijk aan kinderen en jeugdigen met psychische problemen zijn gegeven waardoor ze niet naar school hoeven?

Antwoord 7

Het aantal vrijstellingen op grond van alleen psychische problemen is niet te geven. Vrijstellingen worden op grond van lichamelijke of psychische gronden gegeven.

Het aantal geregistreerde vrijstellingen in de afgelopen jaren is:

Schooljaar:	06-'07	'07-'08	'08-'09	'09-'10
Aantal:	1 747	2 098	2533	2 864

De cijfers van 2009–2010 zijn voorlopig, nog niet alle gegevens zijn binnen.

Vraag 8

Kunt u aangeven wie verantwoordelijk is voor een kind of jeugdige die zonder ontheffing thuis zit en die geen school kan vinden?

Antwoord 8

Ouders zijn verantwoordelijk voor het laten volgen van onderwijs. Als ouders daarin nalatig zijn neemt de leerplichtambtenaar contact op met de ouders om het verzuim te stoppen. Hebben ouders problemen bij het vinden van een passend onderwijsaanbod, dan kunnen zij de hulp van een onderwijsconsulent inschakelen.

Vraag 9

Kunt u aangeven wie verantwoordelijk is voor een kind of jeugdige die met ontheffing thuis zit en die geen school kan vinden?

Antwoord 9

Ouders zijn verantwoordelijk voor het laten volgen van onderwijs. Als zij problemen ondervinden bij het vinden van een passend onderwijsaanbod kunnen zij de hulp van een onderwijsconsulent inschakelen.

Vraag 10

Kunt u aangeven hoe het onderwijs wordt verzorgd voor thuiszittende kinderen en jeugdigen met psychische problematiek? Kan de verlaten school daarvoor verantwoordelijk worden gesteld?

Antwoord 10

Van de scholen, gemeenten, jeugdzorg en andere partners mogen we een extra inzet verwachten. In het belang van het kind, de jeugdige moet efficiënt gezocht worden naar een oplossing. Een sluitende zorgstructuur in en om de school kan daarbij zijn waarde bewijzen.

Vraag 11

Is het volgens u mogelijk (outreaching) onderwijs aan te bieden aan kinderen en jeugdigen die aan de GGZ-zorg zijn toevertrouwd?

Antwoord 11

Jongeren die in een jeugd GGZ-centrum worden behandeld, kunnen daar ook onderwijs aangeboden krijgen door het onderwijs aan zieke leerlingen.

Vraag 12

Kunt u uit de praktijk voorbeelden geven van goede en integrale samenwerking tussen de school, de GGZ-instelling, de instanties belast met handhaving van de leerplicht, met uitvoering van de RMC-functie (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie) en met de uitvoering van de Wet investeren in jongeren (WIJ), de thuiszittende jongere zelf en zijn of haar ouders of verzorgers?

Antwoord 12

Het landelijk Platform Onderwijs en Jeugdzorg heeft in november 2010 een brochure uitgebracht met goede voorbeelden van georganiseerde samenwerking van instellingen in en om de school.

GGZ Nederland gaat met financiële steun van OCW en VWS een handreiking met goede voorbeelden opstellen op het gebied van inzet van de Jeugd-GGZ in het onderwijs en het lokale zorgnetwerk. De handreiking wordt in de tweede helft van 2011 verwacht.